

De consument leidt transitie naar nieuwe energiemarkt

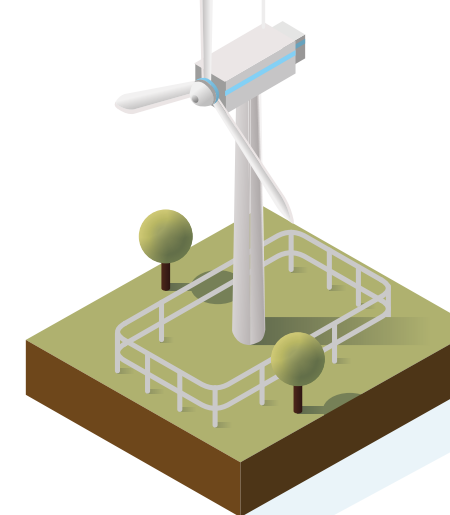
De energiemarkt verandert in hoog tempo. En de consument staat daarbij aan het roer. In de energiemarkt van de toekomst wijzigt de rol van de energieconsument en zijn positie in het energielandschap. Niet alleen is hij steeds vaker producent, ook wordt hij steeds meer een aanbieder van 'flexibiliteit'. Om invulling te geven aan deze nieuwe rol zal de energieconsument behoefte hebben aan nieuwe diensten en producten, die worden aangeboden door een verscheidenheid aan energiedienstenaanbieders. Energieleveranciers spelen daar nu al op in door hun rol te verbreden naar die van energiedienstenaanbieder.

Wat verandert er voor de energieconsument?

De energieconsument kiest steeds meer voor het zelf produceren van energie, bijvoorbeeld via zonnepanelen. Ook zal de consument steeds vaker mogelijkheden hebben zelf elektriciteit op

Altijd voldoende elektriciteit

Consumenten met eigen opwek en/of eigen opslag zullen over een langere periode bezien (netto) nauwelijks elektriciteit uit het net gebruiken. Toch is er voortdurend uitwisseling van elektriciteit met het net. Op het moment dat de eigen productie en opslag niet in het verbruik kunnen voorzien, wordt er elektriciteit vanuit het net betrokken. Op andere momenten zal elektriciteit aan het net worden geleverd. De leverancier is wettelijk verplicht deze 'balanshandhaving' voor de consument te regelen. De leverancier verrekent overschotten en tekorten op basis van de gemaakte afspraken met de klant.

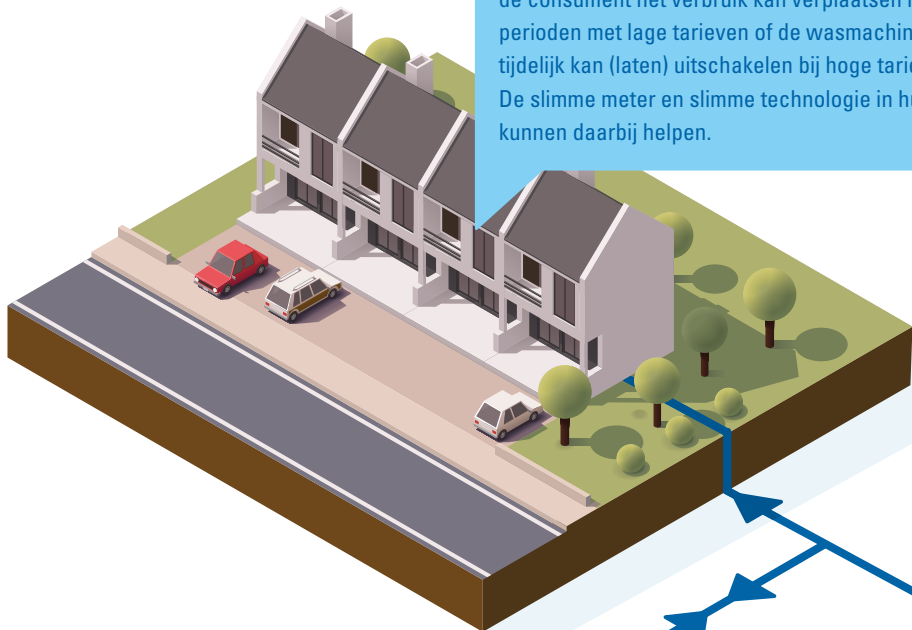
te slaan, bijvoorbeeld in de accu van zijn elektrische auto. Dankzij allerlei slimme toepassingen, en met gebruik van de slimme meter, is de consument in staat zijn eigen energieverbruik te managen en te plannen. De combinatie van eigen productie, eigen opslag en het plannen van het eigen verbruik geeft de energieconsument veel meer mogelijkheden om flexibeler met zijn verbruik om te gaan. De consument zal daardoor steeds vaker voor keuzes staan als: sla ik de energie uit mijn zonnepanelen zelf op of lever ik die terug aan het net?

Ook de rol van de energieleverancier verandert

Hoewel de energieleverancier zijn rol verbreedt naar die van een energiedienstenaanbieder, blijft de leverancier ook in zijn nieuwe rol het centrale aanspreekpunt voor de energieconsument waar het zijn toegang tot de energiemarkt betreft. Zijn leverancier verzorgt voor hem de (wettelijke en administratieve) verantwoordelijkheden die de energieconsument heeft om aangesloten te kunnen zijn op het energienetwerk. Bovendien biedt de leverancier leveringszekerheid op momenten dat voor de energieconsument het verbruik hoger is dan zijn eigen productie en regelt de teruglevering als

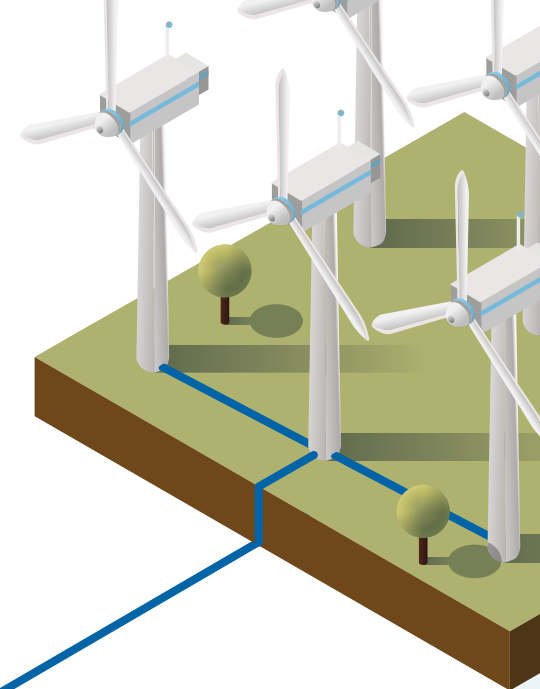
De Consument

De consument die alleen verbruikt kan gebruik maken van flexibele tarieven. Bijvoorbeeld als de consument het verbruik kan verplaatsen naar perioden met lage tarieven of de wasmachine tijdelijk kan (laten) uitschakelen bij hoge tarieven. De slimme meter en slimme technologie in huis kunnen daarbij helpen.

Nieuwe mogelijkheden voor de consument

De consument krijgt de komende jaren steeds meer mogelijkheden zelf sturing te geven aan hoe hij zijn consumptie en eigen productie het liefst geregeld ziet. De data die nodig zijn om dit allemaal mogelijk te maken komen voor een groot deel uit de slimme meter. De regionale netbeheerder stelt die data beschikbaar aan leverancier en dienst aanbieder. Uiteraard alleen als de consument daar toestemming voor geeft. Het is belangrijk dat het beheer en de verwerking van deze data onafhankelijk en betrouwbaar gebeurt. De onderlinge afspraken hierover dienen goed en evenwichtig geregeld te zijn: onafhankelijk en efficiënt.

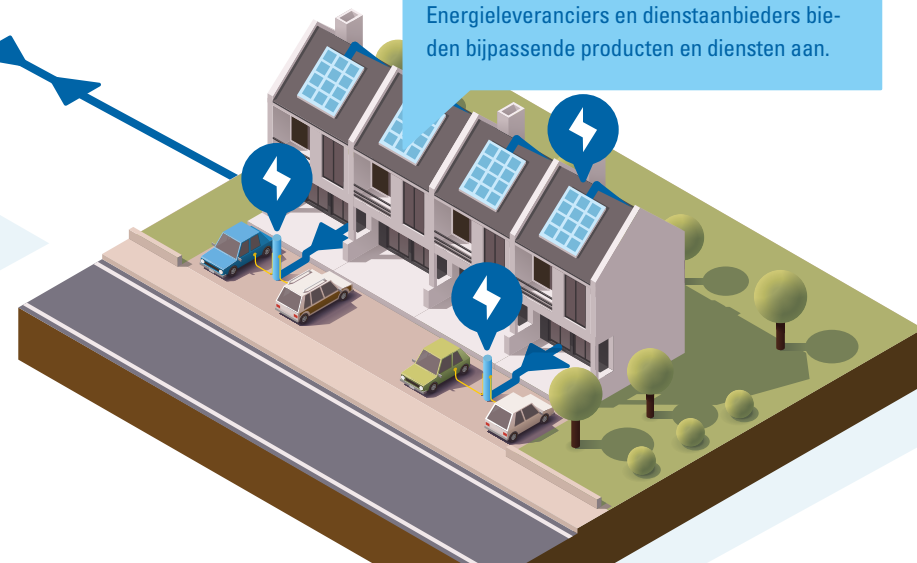
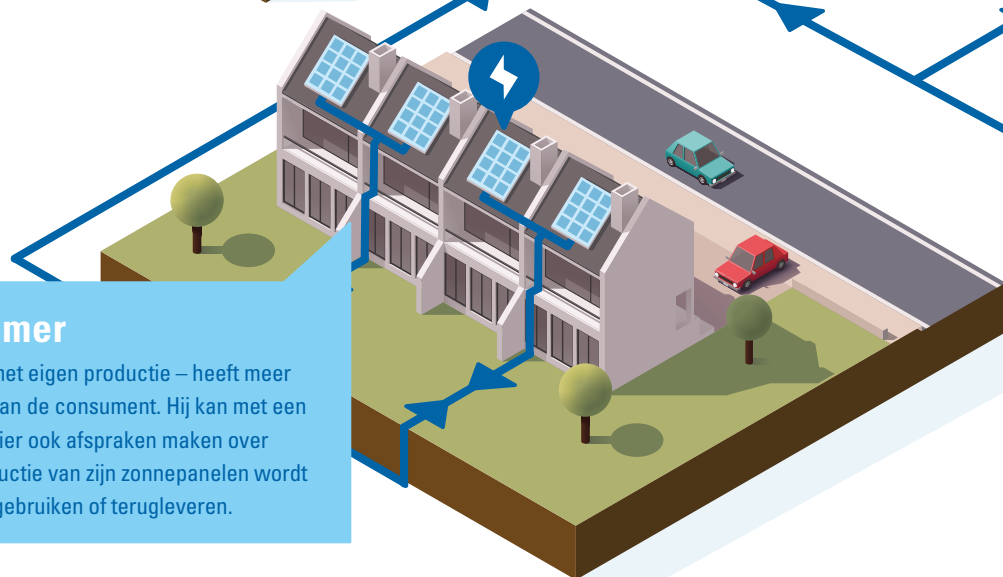

De Prosumer Plus

Voor de prosumer die naast eigen productie ook beschikt over eigen opslag (bijv. een accu in huis of de accu van zijn elektrische auto) zijn er nog meer mogelijkheden. Wanneer gaat extra productie van zonnepanelen naar het net of juist naar zijn opslag? Stelt hij de opslag ook beschikbaar aan anderen? Keuzes te over. Energieleveranciers en dienst aanbieder bieden bijpassende producten en diensten aan.

De Prosumer

De prosumer – met eigen productie – heeft meer mogelijkheden dan de consument. Hij kan met een energieleverancier ook afspraken maken over hoe met de productie van zijn zonnepanelen wordt omgegaan, zelf gebruiken of terugleveren.

de productie hoger is dan het verbruik. In de nieuwe energiemarkt zullen bestaande en nieuwe spelers – bijvoorbeeld de aggregator als ‘handelaar in flexibiliteit’ – (nieuwe) diensten en producten aanbieden.

Verduurzaming vraagt om meer flexibiliteit

Doordat de energievoorziening steeds duurzamer wordt, is de productie van elektriciteit minder makkelijk af te stemmen op de vraag van dat moment. Als het hard waait en de zon schijnt is er veel aanbod van windenergie en zonnestroom, mogelijk zelfs meer dan de vraag op dat moment. Om vraag en aanbod dan in evenwicht te houden is er meer flexibiliteit in het systeem nodig. Conventionele elektriciteitscentrales minder laten produceren of afschakelen zal niet meer volstaan. Ook op andere manieren kan bijgedragen worden aan flexibiliteit. Bijvoorbeeld consumenten vragen hun elektriciteitsvraag te verschuiven tegen een aantrekkelijk tarief. Of dat zij toestaan dat tijdelijk elektriciteit in de accu van hun elektrische auto wordt opgeslagen. De dienstverlening die de energiedienstenaanbieder hierbij kan leveren wordt ook wel ‘flexibiliteitsdiensten’ of kortweg ‘flex’ genoemd.

Een energieconsument kiest, passend bij zijn situatie, welke diensten en producten hij van welke energiedienstenaanbieder gaat afnemen. Voor levering en verbruik via het net blijft de energieleverancier het vertrouwde aanspreekpunt. Deze faciliteert de toegang tot het netwerk en regelt alle wettelijke en administratieve vereisten. Net

als nu kiest de consument zelf zijn leverancier. Alle marktrollen – energieconsument, energieleverancier, energiedienstenaanbieder, aggregator, netbeheerder – hebben hierbij hun eigen verantwoordelijkheden en brengen de hiermee veroorzaakte kosten bij elkaar in rekening.

Hoe belangrijk wordt uitwisseling van data?

Om de verschillende energiedienstenaanbieders hun dienstverlening aan de energieconsument goed uit te kunnen laten voeren moeten alle daarvoor benodigde data tijdig en correct beschikbaar zijn. De energieconsument maakt rechtstreeks met zijn dienstenaanbieder(s) afspraken over welke data voor hen beschikbaar zijn. Voor de diensten en producten van de energie-

Onafhankelijke marktfacilitering noodzakelijk voor aanbieden energiediensten

dienstenaanbieders is de uitwisseling van data dus cruciaal. Een eenduidige en kostenefficiënte (centrale) procesuitvoering is hiervoor noodzakelijk vanwege het grote belang van optimale datakwaliteit en informatiebeschikbaarheid. Hierbij dient volop aandacht te zijn voor privacy en bescherming van data. Bovendien moet het de – voor de energietransitie gewenste – innovatie in diensten en producten naadloos ondersteunen. Alle betrokken partijen hebben hierin hun eigen rol en verantwoordelijkheden en is het belangrijk dat er geen belangenverstrengeling plaatsvindt.

Voorwaarden voor onafhankelijke en betrouwbare ondersteuning van de markt

Voor een vlekkeloze werking van de energiemarkt is de kwaliteit en (centrale) beschikbaarheid van data dus essentieel. Een optimale invulling van het op deze wijze faciliteren van de markt is bepalend of het voor energiedienstenaanbieders mogelijk zal zijn om de energieconsument goed te bedienen. Voor de hand ligt deze marktondersteuning onder te brengen bij één partij, waaraan de volgende eisen worden gesteld:

- *onafhankelijk* - de uitvoerder heeft geen belang bij de gegevens die worden beheerd en uitgewisseld;
- *professioneel, adequaat en efficiënt* - de uitvoerder werkt kosteneffectief, levert de gegevens tijdig en volledig en investeert proactief om innovatie te faciliteren;
- *gezamenlijke verantwoordelijkheid* - alle marktrollen hebben gelijkwaardige zeggenschap over de inrichting van de marktfacilitering.

In de nieuwe energiemarkt is het noodzakelijk dat de benodigde data betrouwbaar en tijdig beschikbaar zijn. Dit stelt hoge eisen aan de kwaliteit van enerzijds de infrastructuur (snelle plaatsing en goede werking van slimme meters) en anderzijds de processen voor informatie-uitwisseling (vastgelegd in nieuwe sector- en prestatieafspraken). Dit alles onderstreept het belang van onafhankelijke marktfacilitering. Alleen dan kunnen de energieconsument en de energiedienstenaanbieder invulling geven aan hun nieuwe rol in de energiemarkt.

► Voor meer informatie:
www.energie-nederland.nl

Hoe is de marktfacilitering nu geregeld?

In de Nederlandse energiemarkt hebben we ervoor gekozen om een centrale organisatie op te richten die de voor de (klant)processen benodigde data verzamelt, opslaat en aan marktspelers beschikbaar stelt, EDSN. Momenteel is EDSN de verantwoordelijkheid en het eigendom van de regionale netbeheerders. De gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de sectorafspraken over de (klant)processen is geregeld via de vereniging NEDU, waarvan zowel leveranciers, programmaverantwoordelijken, meetbedrijven als netbeheerders lid zijn. De ervaringen met de huidige inrichting moeten meegenomen worden bij het inrichten van de marktfacilitering voor de nieuwe energiemarkt.

